УДК 631.15: 636.082.12

# МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ВИРОБНИЧОГО ТА РИНКОВОГО КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА Й ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОЛОГІЧНОГО РІЗНОМАНІТТЯ В УМОВАХ СОТ

*Рецензент: канд с.-г. наук Коняга В.М.*

**В.Д. Гуменний**
Інститут тваринництва центральних районів НААНУ
**М.В. Козловська** [1]
Чернігівський Інститут АПВ НААНУ
**О.І. Кравченко**
Інститут свинарства ім. О.В.Квасницького НААНУ

*У статті наведено результати досліджень з вивчення стану адаптації вітчизняного законодавства, у відповідності до вимог СОТ, та шляхи його оптимізації. Визначено основні методологічні засади по формуванню національної системи виробничого та ринкового контролю якості продукції тваринництва в Україні в умовах членства в СОТ. У процесі гармонізації Європейських законодавчих актів у вигляді технічних регламентів України, а також міжнародних стандартів у національних умовах, визначено потребу у створенні координаційної структури по всіх ланках процесу, а також Національного консалтингово-тренінгового центру з питань адаптації вимог Спільної Аграрної Політики (Common Agricultural Policy – CAP) й Законодавчої системи СОТ щодо аграрного сектору.*

Ключові слова: **адаптація, законодавство, торгівля, ринок контролю, якість, продукція, стандарт, тваринництво, СОТ (світова організація торгівлі), біологічне розмаїття**.

На засіданні Генеральної Ради Світової організації торгівлі 5 лютого 2008 року прийнято рішення про приєднання України до Марракеської угоди про заснування СОТ [7] та підписано Протокол про вступ України до СОТ [5].

Верховною Радою України 4 квітня 2008 року прийнято Закон України „Про ратифікацію Протоколу про вступ України до Світової організації торгівлі (№250-VI), а 16 травня 2008 року України набула офіційного членства у СОТ [4].

Вступ України до Світової організації торгівлі накладає на нашу державу певні зобов'язання, що пов'язані з лібералізацією доступу до ринку товарів послуг. Значна робота має бути проведена по виконанню зобов'язань із дотриманням положень „Угоди про технічні бар'єри у торгівлі" (Угода ТБТ) [8]. Одна із основних вимог „Угоди про технічні бар'єри у торгівлі" до національної системи стандартів, технічних регламентів, а також вимог до пакування, маркування та етикетування, полягає в тому, щоб я система не створювала невиправданих технічних бар'єрів для міжнародної торгівлі. Високий рівень гармонізації національних технічних вимог із міжнародними має виступати гарантом дотримання цієї основної вимоги.

Метою наших досліджень було вивчення стану адаптації вітчизняного законодавства у відповідності до вимог СОТ та шляхи його оптимізації.

[1] *Науковий керівник – доктор с.- г. наук В.І. Барабаш*

**Результати досліджень.** Відповідно до статті 3 „Гармонізація „ Угоди про застосування санітарних та фітосанітарних заходів, члени Світової організації торгівлі повинні базувати їх на міжнародних стандартах, інструкціях чи рекомендаціях.

В Європейському Союзі розроблені і запроваджені ефективно діючі інструменти усунення бар'єрів на шляху вільного переміщення товарів і продукції. Серед них чільне місце займають постанови та директиви ЄС, зокрема Нового та Глобального підходу, які обмежують адміністративне втручання в господарську діяльність виробників, створюючи сприятливі умови господарюючим суб'єктам по виконанню ними своїх зобов'язань перед споживачами стосовно забезпечення встановленого рівня захисту життя та здоров'я людей, тварин, рослин, національної безпеки, охорони довкілля та природних ресурсів.

У своїй роботі по гармонізації національних стандартів із міжнародними та європейськими Держспоживстандарт України виконує Державну програму стандартизації на 2006-2010 рр. та Програму перегляду чинних в Україні міждержавних стандартів, розроблених до 1992 року. Саме ці дві останні програми були визначені Постановою КМУ №1381 для виконання як один із заходів щодо адаптації української економіки до вимог СОТ.

Розроблення нормативних актів за всіма напрямками суспільної та економічної взаємодії у вигляді технічних регламентів і стандартів чи процедур підтвердження відповідності здійснюється на виконання Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до нормативно-правових актів Європейського Союзу»[3].

На даний час наказами Держспоживсандарту прийнято майже 500 національних стандартів, гармонізованих з міжнародними та європейськими (всього в Україні чинними є близько 6 тисяч гармонізованих стандартів, що становить майже 25% від загальної кількості українських стандартів). 19 технічних регламентів було запроваджено протягом 2007-2008 років [6] .

На сьогодні центральними органами виконавчої влади, на які покладено функції технічного регулювання у визначених сферах діяльності, розробляються технічні регламенти на основі європейських директив.

На даний час на погодженні з центральними органами виконавчої влади знаходяться підготовлені за участю науковців установ УААН та інших наукових структур 10 проектів технічних регламентів щодо ринків товарного та племінного тваринництва, що містять вимоги і до м'ясного напряму виробництва (табл. 1).

Важливість узгодження регуляторних механізмів по зазначених правових актах поглиблюється за програмою поточного проекту технічної підтримки з боку ЄС: «Виконання Україною зобов'язань щодо реалізації політики добросусідства та членства в СОТ в сільському секторі (секторальний підхід)», реалізація якого розпочалося на базі Мінагрополітики у березні 2009 року.

За цим проектом, з 2010 р. в аграрному секторі України вводяться Європейські вимоги до контролю безпечності харчової продукції через мережу референс-лабораторій, а також шляхом прямого застосування вимог 71 регуляторного акту ЄС, серед яких Директиви ЄС 178/2002 [12], 852/2004/ЄС[13], 853/2004/ЄС [14], 854/2004 [15], 882/2004 ЄС [16], а також Директива Ради 64/432/ЕЕС [9] визначені як першочергові для запровадження в повному обсязі (паралельно з директивами 2-ої черги 92/102/ЕЕС [10] та 1760/2000 ЕС [11] щодо створення системи ідентифікації та реєстрації великої рогатої худоби, маркування яловичини та продукції з яловичини.

**Аналіз розроблення проектів технічних регламентів стосовно ринку товарного та племінного тваринництва**

| Найменування проекту | Європейське першоджерело | Розробники | Робоча підгрупа в складі робочої групи з розроблення технічних регламентів Мінагрополітики |
|---|---|---|---|
| "Вимоги до виробництва та регулювання якості м'ясної сировини" | 178/2002 ЄС (фрагментарно) | Інститут тваринництва НААНУ | Підгрупа ринків тваринництва |
| «Визначення загальних засад та вимог харчової безпеки, та процедури, які стосуються безпечності продовольчих продуктів» | 178/2002 ЄС (в повному обсязі) | Державний екологічний інститут | Підгрупа розвитку аграрного ринку |
| «Гігієна харчових продуктів» | 852/2004/ЄС | Державний екологічний інститут | Підгрупа ветеринарної медицини |
| «Встановлення спеціальних санітарних норм для харчових продуктів тваринного походження» | 853/2004/ЄС | Державний екологічний інститут | Підгрупа ветеринарної медицини |
| «Встановлення спеціальних правил організації офіційного контролю щодо продуктів тваринного походження, призначених для споживання людиною» | 854/2004 ЄС | ПГО «Інститут розвит-ку аграрних ринків», співвиконавці ДДАУ, Сумський НАУ та Інститут тваринництва НААНУ | Підгрупа ветеринарної медицини |
| „Облік захворювань тварин в процесах торгівлі жуйними та свинями„ | 31964L0432 | ПГО «Інститут розвитку аграрних ринків», співвиконавці ДДАУ, Сумський НАУ та Інститут тваринництва УААН | Підгрупа ветеринарної медицини |
| «Гігієнічний контроль виробництва сирого м'яса та його продажу на ринку» (на основі гармонізації Директиви 91/497/ЄЕС, якою вносяться зміни і доповнення до 64/433/ЄЕС (стосовно санітарно-гігієнічного контролю виробництва сирого м'яса та його продажу на ринку) та 72/462/ЕЕС (щодо проблем ветеринарної інспекції імпортованої великої рогатої худоби, свиней, овець, кіз і свіжого м'яса та м'ясних продуктів з третіх країн) | 91/497/ЄЕС, 64/433/ЄЕС, 72/462/ЕЕС | ПГО «Інститут розвитку аграрних ринків», співвиконавці ДДАУ, Сумський НАУ та Інститут тваринництва НААНУ | Підгрупа ветеринарної медицини |
| «Правила офіційного відбору зразків для виявлення певних речовин та їх залишків у живих тваринах та продуктах тваринного походження» | 32002R1774 ЄЕС | ТК 82 - Державний екологічний інститут | Підгрупа ветеринарної медицини |
| «Система ведення підконтрольного скотарства, вівчарства, козівництва та обліку продукції відповідно до вимог ICAR (International Committee for Animal Recording)» | 96/463/ЕС | Інститут тваринництва центральних районів НААНУ, співвиконавці Державне підприємство "Агентство з ідентифікації і реєстрації тварин" та ПГО «Інститут розвитку аграрних ринків» | Підгрупа ринків тваринництва |
| «Система Interbull (International Bull Evaluation Service) при оцінці племінних (генетичних) ресурсів великої рогатої худоби, овець, кіз» | 94/515/ЕС | - «» - | Підгрупа ринків тваринництва |

Таким чином, фундаментальні завдання проекту потребують узгодження з такими ж розробками, що вже представлені у вигляді робочих матеріалів та проектів технічних регламентів вищезазначеними установами, як механізмів для управління ризиками та їх визначенням, згідно з принципами ЄС: за напрямами маркування продуктів тваринного походження, питань ідентифікації та реєстрації тварин і відстеження безпечності тваринницької продукції, а також стосовно проблем із здоров'ям тварин, що негативно впливають на торгівлю яловичиною та свининою.

У процесі гармонізації Європейських законодавчих актів у вигляді технічних регламентів України, а також міжнародних стандартів у національних умовах, визначається гостра потреба у створенні координаційної структури по всіх ланках процесу, а також Національного консалтингово-тренінгового центру з питань адаптації вимог Спільної Аграрної Політики й Законодавчої системи СОТ щодо аграрного сектору.

Таким чином, формуються можливості підвищення координованості розробок по напрямках технічного регулювання за держзамовленням та напрацюваннями по міжнародних проектах міжнародної підтримки.

За всіма вимогами СОТ необхідно ретельніше опрацьовувати національні програми заходів, із метою уникнення типового і дуже стислого змісту та надання їм зрозумілішої, для виробника і виконавців наглядових функцій, форми. Крім того, національні програми заходів мають бути придатні для порівняння з міжнародними вимогами по всіх необхідних процедурних напрямах.

Окремого наукового обговорення потребують деякі проекти розробників з уніфікації усіх вимог до сировини по загальних позиціях, без контрольних показників. Такий підхід призведе нас до неврегульованості ринку і невідповідності до Європейських вимог, а також національного Закону «Про безпечність та якість харчової продукції» [2], яким вимагається запровадження усіх норм Кодексу Аліментаріус (при тому, що Європейські регуляторні вимоги встановлюють майже половину нормативів цього Кодексу).

Вилучення контрольних показників та вимог до моніторингу знівелює регуляторні можливості національних розробок, тому необхідно зайняти чітку методологічну позицію з цього питання стосовно усіх проектів техрегламентів.

Особливу увагу слід звернути на потребу з уніфікації посилань на вимоги Міжнародного Комітету з обліку в тваринництві – ICAR [1].

Неодноразово зазначалось про необхідність докорінного перегляду інформаційного забезпечення аграрної науки, забезпечення тісної взаємодії вітчизняних тваринників та науковців із іноземними при збереженні національних пріоритетів. Зокрема, слід уніфікувати посилання на процедури ICAR між різними проектами технічних регламентів та передбачити процедурні напрямки контролю сировини за діючими міжнародними вимогами. Це дасть змогу підвисити рівень підготовки національних виробників, особливо в умовах автоматизованих доїльних залів, до виробництва експортоспроможної продукції і одночасно надасть можливість запровадити високоефективні механізми менеджменту, що сприятиме нарощуванню прибутковості виробництва і підвищенню якості сировини.

У цьому напрямі ініціативною групою на базі ННЦ «Інститут аграрної економіки» та Чернігівського інституту АПВ УААН розпочато роботу зі створення Технічного комітету «Аграрна електроніка та інформатика», за аналогом Міжнародного Технічного комітету 19/23. Цей напрям має охоплювати вимоги до стандартизації всіх систем автоматизованого виробництва у тваринництві, а також систем передачі інформації по напрямах безпечності в харчовому ланцюзі на аграрних ринках зі застосуванням сучасних інформаційних підходів.

Дуже важливо відслідковувати технологічні аспекти формування безпечної та якісної продукції на стадії виробництва, а не лише на стадії ветеринарного контролю.

Крім того, необхідні також спеціальні програми узгодження національних методик досліджень і наукових розробок з Європейським Компетентним Органом із безпечності кормової та харчової продукції, який контролює й забезпечує організаційно всі напрями врегулювання харчових ринків. У зв'язку з великими обсягами європейських регуляторних актів щодо тваринницької продукції, актуалізується питання врахування нормативно-правових зв'язків по паралельних розробках технічних регламентів за цією ж тематикою – по ринках молочної та м'ясної сировини.

Ми пропонуємо запровадити цілісний системний підхід до планування програм із технічного врегулювання аграрного сектору і галузевих ринків та програм наукових досліджень на 2010-2014 роки, у відповідності до сучасних вимог на шляху до вступу в ЄС.

Україна прагне відповідати Європейським стандартам якості та безпечності продукції, і серед складових цього процесу пропонується окремо виділити програму методологічного забезпечення, передбаченого Європейськими вимогами, зокрема ЕААР, лише в конкретних аспектах кожної країни, організацію обліку у тваринництві за міжнародними вимогами й побудову навчально-тренінгових програм.

Зважаючи на те, що більшість визначених для першочергового застосування в Україні регуляторних актів стосуються систем обліку кормів та продукції тваринництва, програми подальшого запровадження регуляторних вимог мають бути спрямовані на підтримку розвитку аграрних професійних організацій у відповідних секторах: молока, м'яса, зерна, меду, вина та ін. за напрямами подальшої адаптації нормативно-правової бази стосовно безпечності харчової продукції.

Враховуючи те, що Чернігівський інститут агропромислового виробництва визначений головною установою в мережі Української академії аграрних наук по виконанню НТП УААН № 46 "Науково-методологічні та організаційні засади маркетингу інновацій та інноваційного провайдингу в АПВ», на розгляд Мінагрополітики нами було винесено пропозицію визначити цю установу, як координаційну для вирішення зазначених питань.

Доручити координатору програми підготувати в стислі терміни засідання Робочої групи експертів із розроблення технічних регламентів із поточними проектами технічної підтримки та робіт із технічного регулювання за наступними напрямами:

*- програми навчання, необхідні для покращення системи безпечності продуктів харчування, зокрема по базових законодавчих актах ЄС – харчове законодавство, Постанови 178/2002, 852/2004, 853/2004, 854/2004, 882/2002;*

*- підготовка Посібників щодо інтерпретації та імплементації положень "гігієнічного пакету законів ЄС" (за кожним із перелічених регламентів);*

*- підтримка в харчовій та кормовій промисловості зі створення системи відстеження відповідно до вимог ЄС, викладених в Синій Книзі "Використання системи відстеження походження в постачальному ланцюжку, щоб відповідати очікуванням споживачів" та інших документах ЄС з цих питань.*

Такі методичні підходи дозволять здійснити повноцінне процедурне узгодження проектів технічних регламентів між собою та Європейськими першоджерелами, і забезпечать виконання вимог СОТ стосовно міждержавної еквівалентності процедур митного контролю та правову й процедурну узгодженість у процесі погодження проектів у ЦОВВ і наступному застосуванні національних технічних регламентів.

Таким чином, вирішується і проблема узгодженого загальнонаціонального та галузевого запровадження вимог ХАССП, за якими ідентифікуються ризики, але норми встановлюються лише на базі незалежних лабораторій, атестованих міжнародними структурами.

Слід зазначити, як найважливішу потребу національної системи з розроблення проектів регуляторних актів, створення детально прописаної системи моніторингу вимог щодо оцінки ризиків, як за діючою національною нормативно-правовою базою, так і за світовими вимогами при виході на міжнародні ринки.

Актуальність представлених підходів обумовлена потребами Закону «Про безпечність та якість харчової продукції», яким до сфери технічного регулювання вноситься вся аграрна продукція харчового призначення, а також вимагається адаптація до національних умов усіх вимог СОТ по санітарних та фітосанітарних бар'єрах. Важливим аспектом цього Закону на сучасному етапі є вимога СОТ щодо сертифікації усієї тваринницької продукції за комплексом попередніх ланок у «харчовому ланцюзі».

Враховуючи, що Європейська регуляторна база змінюється швидше, ніж національна, слід передбачити національний механізм відстеження змін у національних актах із технічного регулювання. Нами пропонується запровадження такого механізму через створення Національного Компетентного Органу з безпечності в харчовому ланцюзі, що вимагається для усіх країн, які пов'язані з Європейськими ринками.

Запропоновані методичні підходи з комплексного доопрацювання всіх проектів техрегламентів, у тісній співпраці з профільними національними та провідними світовими асоціаціями, дозволяють поєднати цей напрям із загальною проблематикою інноваційного забезпечення аграрного сектору та його кластерного розвитку.

Потреба глибшого усвідомлення вимог до розроблення проектів регуляторних актів виникає в сучасних умовах виходу на оптові ринки, що передбачають підвищення рівнів контролю за вимогами СОТ та ЄС щодо безпечності продукції.

**Висновок**. Таким чином, у процесі гармонізації Європейських законодавчих актів у вигляді технічних регламентів України, а також міжнародних стандартів у національних умовах, визначено потребу у створенні координаційної структури по всіх ланках процесу, а також Національного консалтингово-тренінгового центру з питань адаптації вимог Спільної Аграрної Політики (Common Agricultural Policy – CAP) й Законодавчої системи СОТ щодо аграрного сектору.

**Бібліографічний список**

1. Регуляторний вплив Міжнародного комітету по обліку тварин (International Committee for Animal Recording – ICAR) у скотарстві / В.Дзіцюк, В.Гуменний, С.Олійник [та ін.]// Тваринництво України. – 2009.- № 11. – С. 38-42.

2.Закон України "Про якість та безпечність харчових продуктів та продовольчої сировини" № 2809-IV // Відомості Верховної Ради України від 08.05.1998 р. - 1998, N19. - ст. 98.

3.Закон України "Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу" N 1629-IV 18 березня 2004 року // Відомості Верховної Ради України від 16.07.2004 - 2004 р., № 29. - ст.367.

4. Закон України „Про ратифікацію Протоколу про вступ України до Світової організації торгівлі" від 10.04.2008 № 250-VI - http://zakon.rada.gov.ua.

5. Протокол про вступ України до Світової організації торгівлі, Міжнародний документ від 05.02.2008 - http://zakon.rada.gov.ua.

6. Свєнчіцкі М. Один рік України у СОТ / Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки /М.Свєнчіцкі, І.Кобута, В.Жигадло, А.Заїка ].– К., 2009. – 44 с.

7. Угода, Міжнародний документ від 15.04.1994 Марракеська угода про заснування Світової організації торгівлі - http://zakon.rada.gov.ua.

8. Угода про технічні бар'єри у торгівлі / СОТ, Міжнародний документ від 15.04.1994 // http://zakon.nau.ua.

9. Corrigendum to Council Directive No 64/432/EEC of 26 June 1974 on health problems affecting intra-Community trade in bovine animals and swine (Директива ЄС № 64/432/ЄЕС про облік захворювань тварин в процесах торгівлі жуйними та свинями) (OJ L120, 13.5.1975, p. 13). - http:// eur-lex.europa.eu.

10. Council Directive 92/102/EEC of 27 November 1992 on the identification and registration of animals (Директива Ради 92/102/ЕЕС від 27 листопада 1992 року про ідентифікацію та реєстрацію тварин) (OJ L 355, 05.12.1992, p.32 –36);

11. Regulation (EC) No 1760/2000 of the European parliament and of the council of 17 July 2000 establishing a system for the identification and registration of bovine animals and regarding the labelling of beef and beef productsand repealing Council Regulation (EC) No 820/97 (Регулювання (ЄС) №1760/2000 Європейського Парламенту і Ради від 17 липня 2000 року, якою встановлюється система ідентифікації і реєстрації великої рогатої худоби, та щодо маркування яловичини та продуктів із яловичини і скасування Постанови Ради (ЄС) №820/97).(OJ L 204, 11.8.2000, p.1-10) - http://eur-lex.europa.eu.

12. Regulation (EC) No 178/2002 of the European Parliament and of the Council of 28 January 2002 laying down the general principles and requirements of food law, establishing the European Food Safety Authority and laying down procedures in matters of food safety (Регламент (ЄС) N 178/2002 Європейського Парламенту та Ради від 28 січня 2002 року, що визначає загальні принципи та вимоги до законів про продукти харчування, засновує Європейський Орган Безпеки Харчових Продуктів та встановлює процедури з питань безпеки харчових продуктів ) (OJ L 31, 1.2.2002, p. 1–24). - http://eur-lex.europa.eu.

13. Regulation (EC) No 852/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the hygiene of foodstuffs (Регламент (ЕС) No 852/2004 Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2004 року по санітарних нормах харчових продуктів (OJ L 226, 25.6.2004, p.3-21) - http://eur-lex.europa.eu.

14. Regulation (EC) No 853/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 laying down specific hygiene rules for food of animal origin ( Регламент (ЕС) № 853/2004 від 29 квітня, що надає особливі санітарні правила для харчових продуктів (OJ L 226, 25.6.2004, p. 22-82) - http://eur-lex.europa.eu.

15. Corrigendum to Regulation (EC) No 854/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 laying down specific rules for the organisation of official controls on products of animal origin intended for human consumption (Регламент Комісії No. 854/2004/ЕС Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2004 р., що надає особливі правила для організації офіційного контролю продуктів тваринного походження, призначених для споживання людьми) (OJ L 226, 25.6.2004, p. 83-127) - http://eur-lex.europa.eu.

16. Regulation (EC) No 882/2004 of the European parliament and of the council of 29 April 2004 on official controls performed to ensure the verification of compliance with feed and food law, animal health and animal welfare rules (Регламент Комісії No 882/2004/ЕС Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2004 р. по державному контролю, що проводиться для забезпечення підтвердження відповідності законів щодо кормів та харчових продуктів, правил санітарних умов для тварин та захисту тварин) (OJ L 191, 28.5.2004, p. 1-52). - http://eur-lex.europa.eu.

*МЕТОДОЛОГИЯ ФОРМИРОВАНИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ СИСТЕМЫ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО И РЫНОЧНОГО КОНТРОЛЯ КАЧЕСТВА ПРОДУКЦИИ ЖИВОТНОВОДСТВА И СОХРАНЕНИЯ БИОЛОГИЧЕСКОГО РАЗНООБРАЗИЯ В УСЛОВИЯХ ВТО*

*Гуменный В. Д., ИЖ центральных районов НААНУ*

*Козловская Г. В., Черниговский Институт АПВ НААНУ*

*Кравченко О. И., Институт свиноводства им. О.В.Квасницкого НААНУ*

*В статье приведены результаты исследований по изучению состояния адаптации отечественного законодательства в соответствии к требованиям ВТО и пути его оптимизации. Определено основные методологические положения по формированию национальной системы производственного и рыночного контроля качества продукции животноводства в Украине в условиях членства в ВТО. В процессе гармонизации Европейских законодательных актов в виде технических регламентов Украины, а также международных стандартов в национальных условиях, определена потребность в создании координационной структуры по всем звеньям процесса, а также Национального консалтингово-тренингового центра по вопросам адаптации требований Общей Аграрной Политики (Common Agricultural Policy – CAP) и Законодательной системы СОТ что касается аграрного сектора.*

*Ключевые слова: адаптация, законодательство, торговля, рынок контроля, качество, продукция, стандарт, животноводство, ВТО (всемирная организация торговли), биологическое разнообразие.*

*METHODOLOGY OF FORMING OF THE NATIONAL PRODUCTION AND MARKET CHECKING OF QUALITY OF PRODUCTS OF STOCK-RAISING AND MAINTAINANCE OF BIOLOGICAL VARIETY SYSTEM IN THE CONDITIONS OF WTO*

*Gumenny V.D., Kozlovskaya M.V., Kravchenko O.I.*

*In the article the results of researches are resulted on the study of the state of adaptation of domestic legislation in accordance to the requirements of WTO and way of optimization. Substantive methodological provisions are certain on forming of the national production and market checking of quality of of stock-raising system in Ukraine in the conditions of membership in WTO.*

*Keywords: adaptation, legislation, trade, control market, quality, products, standard, stock-raising, WTO (world trade organization), biological variety.*